

УДК 351/354:355

*І. О. Васильєв,
к. ю. н., професор кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення,
Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту
ORCID ID: 0000-0003-2355-8683*

*В. О. Тищенко,
к. держ. упр., доцент, доцент кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення, Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту
ORCID ID: 0000-0001-7505-1599*

*А. В. Прусський,
д. т. н., доцент, начальник кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення, Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту,
полковник служби цивільного захисту
ORCID ID: 0000-0002-9132-7070*

*Є. А. Власенко,
старший викладач кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності, Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту, підполковник служби цивільного захисту
ORCID ID: 0000-0002-9619-1504*

DOI: 10.32702/2306-6814.2022.1.73

ОХОРОНА ПРАЦІ: ПИТАННЯ УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ

*I. Vasyliiev,
PhD in Law, Professor of the Department of Fire Prevention and Life Safety,
Institute of Public Administration and Scientific Research in Civil Protection*

*V. Tyshchenko,
PhD in Public Administration, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Fire Prevention and Life Safety, Institute of Public Administration and Scientific Research in Civil Protection*

*A. Pruskyi,
Doctor of Technical Sciences, Associate Professor, Chair of the Department of Fire Prevention and Life Safety,
Institute of Public Administration and Scientific Research in Civil Protection, Colonel of the Civil Protection Service*

*Y. Vlasenko,
Senior Lecturer of the Department of Fire Prevention and Life Safety,, Institute of Public Administration and Scientific Research in Civil Protection, Lieutenant Colonel of the Civil Defense Service*

OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY: ISSUES OF MANAGEMENT AND ORGANIZATION OF PREVENTIVE WORK

Існуюча система організації управління охороною праці в органах та підрозділах системи цивільного захисту потребує удосконалення на підставі наукових досліджень.

На сьогодні в Україні не має жодного уніфікованого нормативного документу, який би визначив алгоритм проведення профілактичної роботи, а також порядок дій при проведенні перевірок та обстежень безпеки робочих місць.

У статті розглянуто питання необхідності удосконалення управління та організації проведення профілактичної роботи службою охорони праці щодо запобігання нещасних випадків і отримання травм особовим складом та працівниками органів і підрозділів системи цивільного захисту, що обумовлено недосконалістю законодавства України з охорони праці в аспекті неврегульованості питання управління охороною праці та організації проведення профілактичної роботи.

Основний механізм запобігання порушенням у будь-якій сфері (охорона праці, пожежна безпека, безпека на дорогах, виробнича безпека або інші види безпеки) базується на трьох складових: контрольно-наглядової діяльності, яка у свою чергу поділяється на повсякденну та періодичну, і наріжне каміння якої є перевірки та обстеження; агітаційно-масову роботу — навчання, інструктажі, бесіди, проведення практичних занять тощо та адміністративний вплив — дисциплінарна, адміністративна чи кримінальна відповідальність.

Запобігання травматизму передбачає не тільки впровадження інженерних та контрольно-наглядових заходів, а й потребує втручання в особисту поведінку працівників на виробництві.

У статті розглянуті питання контрольних заходів за порушення правил виробничого регламенту, заходи стимулювання на підприємстві тощо.

У роботі проведено аналіз чинного законодавства України з охорони праці, який показує, що без впровадження комплексу профілактичних заходів (у тому числі інженерних) передбачених законодавчими та нормативно-правовими документами, а також без проведення якісного навчання персоналу знизити наявні ризики та забезпечити безпеку виробництва неможливо.

Ця робота — це лише перший крок на шляху проведення ґрунтовних наукових досліджень, результатом яких стане розробка методичного посібника з чітким порядком дій, щоденними обов'язками, регламентами, навіть часом перебування у підрозділах для працівників служб охорони праці системи цивільного захисту.

The existing system of organization of labor protection management in the bodies and subdivisions of the civil protection system needs to be improved on the basis of scientific research.

Today in Ukraine there is no unified normative document that would define the algorithm of preventive work, as well as the procedure for conducting inspections and surveys of workplace safety.

The article considers the need to improve the management and organization of preventive work by the labor protection service to prevent accidents and injuries to personnel and employees of bodies and departments of the civil protection system, due to imperfect legislation of Ukraine on labor protection in terms of unresolved management of labor protection and organization carrying out preventive work.

The main mechanism for preventing violations in any area (occupational safety, fire safety, road safety, industrial safety or other safety) is based on three components: control and supervision activities, which in turn are divided into daily and periodic, and cornerstones which are inspections and surveys; agitation and mass work — training, briefings, conversations, practical classes, etc. and administrative influence — disciplinary, administrative or criminal liability.

Injury prevention involves not only the implementation of engineering and control measures, but also requires intervention in the personal behavior of workers at work.

The article considers the issues of control measures for violation of the rules of production regulations, incentive measures at the enterprise, etc.

The paper analyzes the current legislation of Ukraine on labor protection, which shows that without the implementation of a set of preventive measures (including engineering) provided by legislative and regulatory documents, as well as without quality staff training to reduce existing risks and ensure safety.

This work is only the first step on the way to conducting thorough research, which will result in the development of a manual with a clear procedure, daily responsibilities, regulations, even the time spent in the units for employees of labor protection services of the civil protection system.

Ключові слова: пожежа, аварія, пожежник, охорона праці, управління, профілактична робота, нещасний випадок.

Key words: fire, accident, firefighter, labor protection, management, preventive work, accident.

ВСТУП

За матеріалами Центру пожежної статистики Міжнародної асоціації пожежно-рятувальних служб (International Association Fire and Rescue Services, CTIF) щорічно у світі виникає близько 8 млн пожеж, на яких

гине майже 90 тисяч чоловік, жінок та дітей, до того ж понад 500 тисяч осіб отримують травми та стають інвалідами. Більше половини пожеж починається у будинках, спорудах та на транспорті, де гине й травмується майже 90% від усіх. За кількістю пожеж лідирує США,

однак за загиблими — на першому місті Індія та Пакистан, а також окремі країни Африки.

На жаль, статистика гибелі людей в Україні також далека від ідеальної. Якщо порівняти: в США на пожежах гине приблизно одна людина на сто тисяч населення, у Німеччині — 0,5 (тобто один загиблий на 200 тисяч) — в Україні цей показник перевищує Американський в п'ять разів та відповідно Німецький вдесятеро. Як показує досвід тільки надійна система профілактики та професійні дії при проведенні аварійно-рятувальних робіт дозволять не тільки уникнути загибелі людини, а й зменшити матеріальні втрати при виникненні надзвичайної події. Є два головних напрями мінімізації ризиків виникнення пожежі, аварії або іншої надзвичайної ситуації будь-якого виробництва, які залишаються незмінними — це розробка та впровадження технічних і організаційних заходів та професійна підготовка обслуговуючого персоналу й пересічних громадян діям у надзвичайних ситуаціях. При цьому забезпечення безпеки людей, збереження їх життя та здоров'я в екстремальних умовах базується на своєчасному оповіщенні та евакуації із зони ураження.

Тому пожежний та рятувальник входять до десяти найбільш небезпечніших професій у світі, особливо це відчувається сьогодні, коли дуже швидко змінюються технології та умови виробництва, ростуть хмарочоси та вибухонебезпечні підприємства, перетворюється соціальна сфера та система управління.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Існуюча система організації управління охороною праці в органах та підрозділах системи цивільного захисту потребує удосконалення на підставі наукових досліджень та випробувань. На сьогодні в Україні не має жодного уніфікованого нормативного документу, який би визначив алгоритм проведення профілактичної роботи, а також порядок дій при проведенні перевірок та обстежень безпеки робочих місць.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДЖЕРЕЛ

При написанні статті досліджено здобутки вітчизняних та іноземних вчених: В.Б. Авер'янова, О.Ф. Андрійко, І.В. Арістової, В.Д. Бакуменка, П.Б. Волянського, В.Г. Афанас'єва, О.М. Бандурки, Ю.П. Битяка, В.М. Гарашука, І.П. Голосніченка, А.Т. Комзюка, Т.О. Коломойця, В.К. Колпакова, Н.Р. Нижник, О.В. Негодченка, М.М. Тищенко, В.П. Петкова та інших науковців.

Також використані здобутки вчених, які досліджували окремі проблеми контрольно-наглядової діяльності: Ю.Ю. Басової, В.А. Гуменюка, В.В. Новікова, В.В. Пахомова, Д.П. Цвігуна, В.С. Шестака, О.О. Яковенка, Х.П. Ярмачі та інших.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Науковці Оксфордського університету на підставі соціологічних досліджень, зробили висновок, що десять загроз для людини із дванадцяти — це результат саме її діяльності, при цьому більшість категорично вважає, що не несе небезпек та обізнаний, як діяти при землетрусах, пожежах, повенях чи в інших надзвичайних ситуаціях.

Проте статистика свідчить про зворотне. Якщо не брати війни, бойові дії, теракти, революцій та навіть землетрусів, тільки на виробництві унаслідок нещасних випадків та професійних захворювань щорічно в світі гине понад 2,5 мільйонів чоловіків та жінок, реєструється 340 мільйонів різноманітних травмувань, майже 160 мільйонів стають інвалідами.

До речі, наша країна має чи найгірший рейтинг — тільки безпосередньо на виробництві щорічно від нещасних випадків гине 400 осіб та понад чотириох тисяч отримують травми. Крім цього, на наших дорогах стається велика кількість дорожньо-транспортних приго. Після скасування автомобільної інспекції всі вмиль забули, що дотримання правил дорожнього руху це не тільки закон, а й умова виживання — і як наслідок щорічно у ДТП гине 5—6 тисяч українців.

Яка ж причина, чому щодня відбувається така кількість нещасних випадків та аварій, де гинуть люди? Як показує досвід найчастіше проблема не в державних стандартах, а саме у діях та вчинках, які можна поділити на три складові: перша — це самовпевненість, яка базується на тезі — "зі мною такого не може статися"; друга — нерозуміння рівня особистої безпеки, яка лежить у площині знань; третя — відсутність контролю.

Тому для того щоб це подолати необхідно передусім ознайомити людину з відповідними правилами, налаштувати її на культуру безпеки та примусити виконувати встановлені регламенти.

І як показує практика, ця мета цілком реальна. Так, на французько-українському молокозаводі "ДАНОН" на Херсонщині ці питання успішно вирішені (автори статті брали участь проведені там показових пожежно-тактичних навчань).

Головний ризик цього підприємства — забезпечення якості продукції, за яким може статися масове отруєння і як наслідок ліквідація підприємства. Відповідно до Європейських стандартів безпеки на підприємстві впроваджено три напрямки профілактики цього чинника.

Насамперед технічні: для того щоб увійти до цеху працівник повністю переодягається у робочу форму, у тому числі одягає пластикову шапочку для волосся, заходить до тамбур-шлюзу, де миє з милом руки, після цього автоматично включиться сушка, потім іонізаційна камера і лише після цього відкриваються двері до цеху.

По-друге, контрольні заходи: якщо працівник у період роботи допустить порушення виробничого регламенту, наприклад, зніме шапочку, до речі, все підприємство обладнано відеоспостереженням, його позбавлять місячної премії. За друге порушення йде звільнення з роботи. І жодні профспілки не допоможуть, тому, що це передбачено, відповідно до Європейського стандарту, трудовою угодою.

І третє — заходи стимулювання: якщо впродовж року на підприємстві не зафіксовано порушень працівники отримують додаткову зарплату за безпеку праці. До речі, за останні п'ять років весь персонал має ці гроші.

Таким чином, запобігання травматизму передбачає не тільки впровадження інженерних та контрольно-на-

глядових заходів, а і потребує жорсткого втручання в особисту поведінку людей на виробництві. При бажанні всього можна досягнути, до того ж зверніть увагу — стандарти на цьому підприємстві французькі, а працюють виключно українці.

Тому щоб навести порядок у підрозділі необхідно передусім встановити відповідні правила гри та вимагати їх виконання. Безпека праці в системі цивільного захисту ні для кого не може бути незрозумілим або новітнім аспектом управління — починаючи з начальника караулу, закінчуючи керівником територіального підрозділу. По-перше, це передбачено посадовими інструкціями.

По-друге, вся структура базується виключно на профілактиці, яку більшість з наших працівників вивчали у закладах освіти системи цивільного захисту.

Основний механізм запобігання порушенням у будь-якій сфері — охорона праці, пожежна безпека, безпека на дорогах, виробнича безпека або інші види безпеки базується на трьох складових: контрольно-наглядової діяльності, яка у свою чергу поділяється на повсякденну та періодичну, і наріжне каміння якої є перевірки та обстеження; агітаційно-масову роботу — навчання, інструктаж, бесіди, проведення практичних занять тощо та адміністративного впливу — дисциплінарна, адміністративна чи кримінальна відповідальність.

Для того щоб це впроваджувати необхідно мати структуру з легітимними правами та законодавчу базу.

Відповідно до статті 15 Закону України "Про охорону праці" служба охорони праці утворюється на підприємстві з кількістю працюючих 50 і більше, як окрема самостійна структура, до 50 осіб функції служби може виконувати штатний фахівець, менше 20 осіб може залучатися сторонній спеціаліст за договором. Таким чином, повинна бути штатна особа, а не комісія або якийсь відповідальний на добровільних засадах.

Також досить важливий це людський фактор. Для працівника, який впроваджує профілактичні заходи, необхідними є такі чинники — як досвід, професійні знання та вміння доводити свою роботу до кінця. І сьогодні, на жаль, кадрова проблема існує на всіх рівнях управління охороною праці. Яка ж причина?

По-перше, в нашій країні, відповідно до класифікації, професії інженера з охорони праці не існує, таким чином жодний навчальний заклад України не готує зазначених спеціалістів. Тому часто-густо добір персоналу для підрозділів охорони праці ведеться за залишковим принципом — є посада її треба заповнити.

По-друге, при потужному законодавчому та нормативно-правовому регулюванні не існує жодного документу, який би регламентував порядок та механізми здійснення профілактичної роботи у сфері запобігання травматизму та гибелі людей на виробництві.

Тому науковці Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту за сприянням Національного науково-дослідного інституту промислової безпеки та охорони праці у цьому році відкрили науково-дослідну роботу для вирішення цієї проблеми.

Об'єктом дослідження буде профілактична діяльність, предметом — безпосередньо організація роботи працівників служб охорони праці в системі ДСНС України.

Планується створити єдиний порядок дій для працівників служб охорони праці, по типу інструкції або настанови з організації профілактичної роботи, а саме: методичний посібник, з чітким порядком дій, щоденними обов'язками, регламентами, навіть часом перебування у підрозділах для працівників служб охорони праці.

Ще один постулат — охорона праці відноситься виключно до виробничих відносин, та другий — вона піклується не тільки безпекою робочих місць, а й соціальним захистом працюючих. Що у свою чергу нерозривно пов'язано. Так, у відповідності до статті 6 цього ж Закону будь-який працівник має право розірвати трудовий договір та відмовитися від роботи, якщо порушуються правила його особистої безпеки, при цьому йому буде виплачуватися заробітна плата. Це у повному обсязі стосується і наших працівників. Тому створення безпечних умов праці та мінімізація ризиків для особового складу — головне завдання для керівників будь-якої ланки управління.

Основним Законом, який гарантує право громадян на безпечні та нешкідливі умови праці, є Конституція України, в якій проголошено, що громадяни України мають право на працю, яку вони вільно обирають, або погоджуються. Безпосередньо питанням охорони праці присвячені статті Конституції № 43, 45 та 46 де сказано, що "... кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці...".

Крім цього діє понад 40 Законів, як-от: Закон України про охорону праці, Основи законодавства України про охорону здоров'я, Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, Про використання ядерної енергії та радіаційний захист тощо. Також чинними є ціла низка (понад 100) Постанов Кабінету Міністрів України з питань безпеки та охорони праці.

Що з цього приводу можна зауважити — кожне міністерство та відомство лобіює на законодавчому та нормативно-правовому рівні свої преференції в цій галузі. Якщо взяти безпосередній напрямок діяльності ДСНС України, то главою 17 Кодексу цивільного захисту України передбачені всі аспекти захисту постраждалого населення при надзвичайних ситуаціях, у тому числі: відшкодування збитків, забезпечення постраждалих житлом, надання медичної, психологічної, гуманітарної та інших видів допомоги.

Десятизм розділом Кодексу прописані питання соціального та правового захисту працівників осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту, пенсіонерів, а також працівників органів управління та сил цивільного захисту.

Кожний рік наказом Державної служби з питань праці затверджується Показник нормативно-правових актів, до якого входять майже тисяча нормативно-правових документів — НПАОП. Роботодавці на їх основі розробляють власні положення, інструкції та інші нормативно-правові акти, що діють у межах підприємства, установи або організації. До речі, якщо існують Правила пожежної безпеки України то загальних правил охорони праці не має, кожне міністерство та відомство і навіть великі підприємства створюють свої правила безпеки та стандарти у відповідності до ризиків і наявних небезпек.

Кількість законодавчих та нормативно-правових документів з питань охорони праці дуже велика. Проте у кожній структурі є не більше 6—7 документів достатніх для впровадження відповідних заходів з охорони праці. Для ДСНС України це: Кодекс цивільного захисту України, Закон України "Про охорону праці", Кодекс Законів про працю, Постанови КМУ: від 17 квітня 2019 року № 337 "Про затвердження Порядку розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві" та від 22 березня 2001 року № 270 "Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків не виробничого характеру", а також накази МНС України: від 07.05.2007 № 312, яким затверджені відомчі правила безпеки праці, та від 18.08.2006 року № 540 "Про затвердження інструкції про порядок розслідування, ведення обліку нещасних випадків в органах і підрозділах МНС" тощо.

Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту встановив порядок на виконання рішень Державної служби України з питань надзвичайних ситуацій та за погодженням Державної служби України з питань праці, а також за допомогою фахівців Головного навчально-методичного центру Держпраці проводить навчання для особового складу органів і підрозділів ДСНС України.

У ході занять розглядається весь спектр питань, що необхідні в роботі, у тому числі ретельно вивчаються основні нормативно-правові документи, такі як Закон України "Про охорону праці", Кодекс законів про працю, відомчі правила безпеки (наказ №3 12), заходи безпеки при проведенні аварійно-рятувальних робіт та при гасінні пожеж, домедичну підготовку, пожежну безпеку, електробезпеку, розслідування нещасних випадків, відповідальність за порушення вимог охорони праці та інші питання передбачені програмою занять.

Нещодавно науковці Інституту створили 15 хвилинну документальну стрічку, стосовно запобігання травмування особового складу при виконанні бойових завдань. Відеоролік вже пройшов опробування та успішно використовується при проведенні занять. Також сьогодні в Інституті є багато планів щодо впровадження новітніх форм та методів проведення практичних занять з охорони праці та виконання науково-дослідних робіт з цього напрямку. Запрошуємо всіх до співпраці.

ВИСНОВКИ

У роботі проведено аналіз чинного законодавства України з охорони праці, який показує, що без впровадження комплексу профілактичних заходів (у тому числі інженерних) передбачених законодавчими та нормативно-правовими документами, а також без проведення якісного навчання персоналу знизити наявні ризики та забезпечити безпеку виробництва неможливо. Від того як ми до цього будемо сьогодні відноситися, на пряму залежить життя та здоров'я кожного з нас.

Це лише перший крок авторів на шляху проведення

грунтовних наукових та практичних досліджень, результатом яких стане розробка методичного посібника з чітким порядком дій, щоденними обов'язками, регламентами, навіть часом перебування у підрозділах для працівників служб охорони праці системи цивільного захисту.

Література:

1. ДБН В.1.1-7-2002 "Пожежна безпека об'єктів будівництва". URL: <https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/1-1-0-88>
2. ДБН В.2.2-9-2009 "Вимоги до улаштування пожежних кранів та їх шаф". URL: <https://www.minregion.gov.ua/.../58.1.-DBN-V.2.2-9-2009.-Budinki-i-sporudi.-Gromadski-bu.pdf>
3. Наказ МВС України № 1417 від 30.12.2014 "Правила пожежної безпеки в Україні".
4. Конституція України. Закон України від 28.06.1996 р. № 1401-VIII.
5. Кодекс Цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.02.2012 року № 306 "Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду у сфері техногенної та пожежної безпеки".
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 13.08.2014 № 408 "Питання запровадження обмежень на проведення перевірок державними інспекціями та іншими контролюючими органами".
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.06.2013 № 397 "Про затвердження переліку суб'єктів господарювання, в яких створюється відомча пожежна охорона".
9. Закон України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" від 05.04.2007 № 877-V.
10. Закон України "Про особливості здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності щодо фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності" від 23.02.2012 № 4448-VI.
11. Авер'янов В.Б., Цветков В.В. та ін. Державне управління: теорія і практика. К.: Юрінком Інтер, 1998.
12. Бакуменко В.Д., Надолішній П.І. Теоретичні та організаційні засади державного управління: навч. посіб. — К.: Міленіум, 2003.
13. Системи опалення, вентиляції та установки кондиціонування повітря повинні відповідати вимогам ДБН В.2.5-67:2013 "Опалення, вентиляція та кондиціонування".
14. Васильєв І.О., Тищенко В.О., Пруський А.В. Питання управління евакуацією людей — головний пріоритет при гасінні пожеж в торгівельно-розважальних центрах. Інвестиції: практика та досвід. Київ. 2020. № 15—16. 2020. С. 148—152.
15. Васильєв І.О., Пруський А.В., Тищенко В.О., Романюк Н.М., Бабійчук І.В. Порядок евакуації людей та матеріальних цінностей при пожежі в музеї. Інвестиції: практика та досвід. Київ: Чорноморський національний

університет імені Петра Могили, ТОВ "ДКС Центр", 2021. № 3 лютий 2021. С. 98—103.

References:

1. Ministry of Regional Development, Building and Housing of Ukraine (2017), "Fire safety of construction sites", available at: <https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/1-1-0-88> (Accessed 15 May 2021).

2. Ministry of Regional Development (2010), "Requirements for the installation of fire hydrants and their cabinets", available at: <https://www.minregion.gov.ua/.../58.1.-DBN-V.2.2-9-2009.-Budinki-i-sporudi.-Gromadski-bu.pdf> (Accessed 15 May 2021).

3. State Service of Ukraine for Emergencies (2014), "Rules of fire safety in Ukraine" (Accessed 15 May 2021).

4. The Verkhovna Rada of Ukraine (1996), "Constitution of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (Accessed 15 May 2021).

5. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), Code of Civil Protection of Ukraine, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> (Accessed 15 May 2021).

6. Cabinet of Ministers of Ukraine (2012), Resolution "On approval of criteria for assessing the degree of risk from economic activity and determining the frequency of planned measures of state supervision in the field of man-made and fire safety?", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/306-2012-%D0%BF#Text> (Accessed 15 May 2021).

7. Cabinet of Ministers of Ukraine (2014), Resolution "The issue of imposing restrictions on inspections by state inspections and other regulatory authorities", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/408-2014-%D0%BF#Text> (Accessed 15 May 2021).

8. Cabinet of Ministers of Ukraine (2013), Resolution "On approval of the list of business entities in which departmental fire protection is created", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/397-2013-%D0%BF#Text> (Accessed 15 May 2021).

9. The Verkhovna Rada of Ukraine (2007), The Law of Ukraine "On Basic Principles of State Supervision (Control) in the Sphere of Economic Activity", available at: <https://ips.ligazakon.net/document/T070877> (Accessed 15 May 2021).

10. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), Law of Ukraine "On Peculiarities of State Supervision (Control) in the Sphere of Economic Activity Concerning Individual Entrepreneurs and Legal Entities Applying the Simplified System of Taxation, Accounting and Reporting" available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4448-17#Text> (Accessed 15 May 2021).

11. Averyanov, V.B, and Tsvetkov, V.V. (1998), *Derzhavne upravlinnya: teoriya i praktyka* [Public administration: theory and practice], Jurinkom Inter, Kyiv, Ukraine.

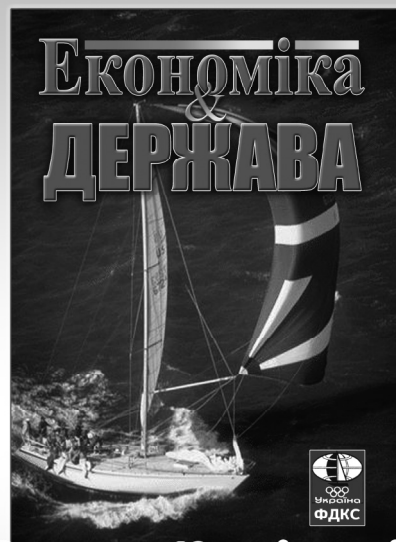
12. Bakumenko, V.D. and Nadolishniy, P.I. (2003), *Teoretychni ta orhanizatsiyni zasady derzhavnoho upravlinnya: Navch. posib.* [Theoretical and organizational principles of public administration: Textbook. way], Millennium, Kyiv, Ukraine.

13. Ministry of Regional Development (2013), "DBN B.2.5-67: 2013 "Heating, ventilation and air conditioning", available at: <http://kbu.org.ua/assets/app/documents/dbn2/100.1.%20%D0%94%D0%91%D0%9D%20%D0%92.2.5-67~2013.%20%D0%9E%D0%BF%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F,%20%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%BB%D1%8F%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B4%D0%B8%D1%86%D1%96.pdf> (Accessed 15 May 2021).

14. Vasyliiev, I.O. Tyshchenko, V.O. and Pruskyi, A.V. (2020), "The order of evacuation of people and property in case of fire in the museum", vol. 15—16, pp.148—152.

15. Vasyliiev, I.O. Pruskyi, A.V. Tyshchenko, V.O. Romaniuk, N.M. and Babiichuk, I.V. (2021), "The order of evacuation of people and property in case of fire in the museum", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 3, pp. 98—103. *Стаття надійшла до редакції 04.06.2021 р.*

Науково-практичний журнал «ЕКОНОМІКА ТА ДЕРЖАВА»

Передплатний індекс: 01751

Виходить 12 разів на рік

наукове фахове видання України

З ПИТАНЬ ЕКОНОМІКИ

(Категорія «Б»)

Наказ Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 №1643

Спеціальності – **051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.**

www.economy.in.ua

e-mail: economy_2008@ukr.net

тел.: (044) 223-26-28

(044) 458-10-73